

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Ehkä uskonto yhdistää.”

Tutkimus ortodoksisten kristinoppileirien yhteisöllisyyden kokemuksesta ja kehittämistarpeista

Iida Lonkila

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö (210 op)

09 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Iida Lonkila	Sivumäärä 33 ja 3 liitesivua
Työn nimi ”Ehkä uskonto yhdistää.” – Tutkimus ortodoksisten kristinoppileirien yhteisöllisyyden kokemuksesta ja kehittämistarpeista	
Ohjaava opettaja Heli Aalto	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Joensuun ortodoksinen seurakunta, Pasi Onatsu	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Joensuun ortodoksisen seurakunnan kristinoppileirien nuorten kokemuksia yhteisöllisyydestä, seurakuntaan integroitumisesta ja leiritoiminnan kehittämistarpeista.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli saada ajankohtaista tietoa leirien kehittämistarpeista sekä tutkia yhteisöllisyyden muodostumista ilmiönä. Tutkimuksen pääkäsitteitä olivat yhteisöllisyys, ortodoksisen identiteetin ja maailmankuvan rakentuminen sekä kehittämistyö.</p> <p>Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Joensuun ortodoksisen seurakunnan kristinoppileirien leiriläiset. Tutkimuksen menetelmä oli laadullinen sisällönanalyysi, jota varten keräsin kolme erilaista aineistoa. Määrällistä aineistonkeruuta kerättiin kyselylomakkeella, laadullista aineistoa tallennettiin yksilöhaastatteluilta ja lisäksi päiväkirjan-muodossa tallennettiin kokemusperäistä osallistuvaa havainnointia. Tutkimustulokset esitetään työssä sekä sanallisesti että visuaalisin diagrammein.</p> <p>Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta että leiritoiminta ympäristönä tukee yhteisöllisyyden muodostumista. Tulokset osoittavat, että ortodoksiset kristinoppileirit auttavat yksilöä muodostamaan käsitystään omasta uskostaan ja maailmankuvastaan. Kristinoppileirit tukevat nuorta yksilön integroitumisessa vallitsevaan yhteisöön eli seurakuntaan tietoisuuden lisäämisen, vuorovaikutussuhteiden ja yhteisöllisyyden kautta.</p> <p>Tutkimustulokset ovat hyödynnettävissä erityisesti tilaajani Joensuun ortodoksisen seurakunnan leirityössä. Tämän lisäksi tulokset ovat sovellettavissa Ortodoksisen kirkkokunnan seurakuntien leiritoimintaan ja muiden uskonnollisten yhteisöjen nuorisotyöhön.</p>	
Asiasanat yhteisöllisyys, kirkon nuorisotyö, sosiaalinen integraatio, leirit	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
The Degree Programme of civic activities and youth work.

ABSTRACT

Author Iida Lonkila	Number of Pages 33 and 3 attachment pages
Title "Maybe religion connects" – Research about experience of community and developing needs in Christianity camps.	
Supervisor(s) Heli Aalto	
Subscriber and/or Mentor the Orthodox parish of Joensuu, Pasi Onatsu	
Abstract <p>The subscriber of my research is the Orthodox parish of Joensuu. The aim of this research is to study Christianity camps organized by the Orthodox parish of Joensuu. How do the youth experience communality and how it forms. The purpose of this thesis is also to provide guidelines in developing camps. What are the needs of developing there? I study also the meaning of camps to integrate active members of the parish.</p> <p>The target group of my thesis was the camp participants of the Orthodox parish of Joensuu. I study them by observing and interviewing. Results are presented by verbally and visually.</p> <p>In my thesis I received important information about communality in camps and developing needs. The subject of my study is significant to the professional field of civic activities and youth work and as well as on a general level.</p>	
Keywords communality, youth work of church, social integration, camps	

Sisällys

TIIVISTELMÄ	
1 JOHDANTO	5
1.1 Joensuun ortodoksinen seurakunta	5
1.2 Joensuun ortodoksinen seurakunnan nuorisotoimi	6
2 KRISTINOPPILEIRIT	6
2.1 Kristinoppileirien tavoitteet	7
2.2 Kristinoppileirien merkitys	8
2.3 Kristinoppileirien historia	9
3 TUTKIMUSASETELMA	10
3.1 Yhteisöllisyys	10
3.2 Integroituminen ja maailmankuva	11
3.3 Kristinoppileirien kehittäminen	12
4 TUTKIMUS	13
4.1 Tutkimusmenetelmät	14
4.2 Tutkimuksen eteneminen	16
4.3 Tutkimuksen toimintaympäristö	17
4.4 Tutkimuksen eettiset asiat	18
5 TULOKSET	19
5.1 Yhteisöllisyyden muodostuminen leirillä	19
5.2 Ulkoiset puitteet osana sopeutumista	24
5.3 Sisällön vaikutuksesta kokemukseen	26
5.4 Ortodoksinen identiteetin rakentuminen leirillä	28
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	30
6.1 Kuinka leiritoiminta tukee yhteisöllisyyttä	30
6.2 Kehittämisen näkökulma	31
7 LOPPUSANAT	32
LÄHTEET	34
LIITTEET	36
Liite 1.	36
Liite 2.	38
Liite 3.	39

1 JOHDANTO

Tutkimukseni idea lähti omasta mielenkiinnostani leirityöhön ja sen sisällä olevaan kasvatustyöhön. Tutkimukseni taustalla on leirinohjaajakokemukseni vuodesta 2007 lähtien eri seurakunnissa sekä valtakunnallisessa ortodoksisten nuorten ONL ry:ssä. Jokaisena vuotena olen ihmetellyt leireillä muodostuvaa yhteisöllisyyttä. Valmistumisen kynnyksellä ajattelin ammatillisesta näkökulmasta tehdä tutkimuksen siitä ihmeellisestä tapahtumasta, joka kristinoppileireillä tapahtuu.

Tutkimuksessani käsittelemme yhteisöllisyyden muodostumista ja kokemusta Joensuun ortodoksisen seurakunnan kristinoppileireillä. Lisäksi pohdin yksilön integroitumista yhteisöön eli seurakuntaan. Tutkimuksessani on kristinoppileirejä kehittämistä tukeva osio, jossa kerään tietoa kristinoppileirien onnistumisesta sekä kehitysideoista.

Tutkimukseni tavoitteena on saada uutta tietoa kristinoppikoulujen merkityksestä nuorelle yhteisöllisyyden muodostumisen näkökulmasta sekä kartoittaa kristinoppileirien järjestäjille kehitysideoita. Tutkimus toteutettiin monimenetelmällisesti. Tavoitteena oli saada tutkimusasetelman eri näkökulmat nousemaan esiin selkeästi. Toteutin tutkimukseni kesän 2013 aikana kolmella eri kristinoppileirillä Joensuussa ja siihen osallistui yli 90 nuorta Pohjois-Karjalan alueelta.

1.1 Joensuun ortodoksinen seurakunta

Joensuun ortodoksinen seurakunta on toiminut itsenäisenä seurakuntana vuodesta 1893 lähtien. Seurakunta on toiseksi suurin ortodoksinen seurakunta Suomessa. Seurakunnassa on yli 5700 jäsentä. 2066 seurakunnan jäsenistä ovat nuoria, ikähaarukaltaan 0-29-vuotiaita. Seurakunnan alue on laaja ja siihen kuuluu kuusi kuntaa; Joensuu, Kontiolahti, Tohmajärvi, Rääkkylä, Kitee ja Kesälahti. (Joensuun ortodoksinen seurakunta 2013.) Joensuun ortodoksisen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan seurakunnan tarkoituksena on tuoda:

Jumalan Valtakunnan todellisuutta ja pyhyiden kokemusta jäsentensä keskuuteen, tukea heitä hengellisessä kasvussa ja toimimaan Kristuksen opetuksen mukaisesti. (Joensuun ortodoksisen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012, 1.)

Seurakunnan päämääränä on olla traditiosta voimansa saava, palveleva, nykyaikainen seurakunta. Toiminta koostuu lähimmäisten palvelusta eli diakoniasta, rukous-elämästä, evankeliuminen julistamisesta sekä jumalanpalveluksista. Seurakunnan henkilöstöön kuuluu kirkkoherra, papisto, diakoniatyöntekijä, nuorisotoimenohjaaja, taloudenhoitaja, seurakuntasihteeri, seurakuntamestari ja toimitilahoitaja.

1.2 Joensuun ortodoksisen seurakunnan nuorisotoimi

Joensuun ortodoksisen seurakunnan nuorisotoimella on yksi toiminnasta vastaava nuorisotoimenohjaaja, joka vastaa seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöstä. Nuorisotoimenohjaajan esimiehenä toimii seurakunnan kirkkoherra ja työparina kasvatustyöstä vastaava pappi. Nuorisotoimenohjaajan apuna ja yhteistyöelimenä toimii nuorisotoimikunta, jossa on kuusi seurakunnan nuorisotyötä hyvin tuntevaa aktiivista jäsentä. Nuorisotoimikunnan jäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa tasapuolisesti kaikkia seurakunnan alueita. Toimikunnan toimikausi kestää yhden vuoden kerrallaan. Seurakunnan neuvosto vahvistaa nuorisotyötoimikunnan kokoonpanon aina toimikauden alussa. (Onatsu 2013.)

Nuorisotyön tavoitteena seurakunnassa on aktivoida nuoria osallistuviksi ja aktiiviksi seurakunnan jäseniksi, tehdä kirkosta matalan kynnyksen paikka, tutustuttaa nuoria keskenään sekä vahvistaa ortodoksista identiteettiä. Yhtenä tavoitteena on myös tukea perheiden vanhempia kasvatustyössään. (Joensuun ortodoksisen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2012, 3.)

2 KRISTINOPPILEIRIT

Puhekielessä ”kripari” on lyhenne sanasta, joka tarkoittaa kristinoppikoulua. Pääsääntöisesti kristinoppikoulut käydään 15-vuotiaina. Kristinoppikoulut ovat vapaaehtoisia ja ne kestävät kymmenen päivää päättyen nuorten läheisten kanssa pidettävään juhlaliturgiaan. Ortodoksisen kristinoppikoulun päätteeksi ei ole ensimmäistä ehtoollista ja konfirmaatiota luterilaiseen tapaan. Ortodoksisen kirkon jäsenet ovat kirkon jäseniä täysivaltaisesti heti mirhavoitelun (uskon vahvistus = konfirmaatio) ja kasteen sakramenttien jälkeen. Sakramentit toimitetaan tavallisesti jo vauvana. Kristinoppikoulu ei siis muuta ortodoksinuoren oikeuksia tai velvoitteita kirkon elämässä. (Helsingin ortodoksinen seurakunta 2013.)

Kristinoppikoulun voi käydä leirillä tai seurakunnan mahdollisuuksien mukaan järjestämässä iltakoulussa. Kristinoppileirin tehtävänä on tukea kodin ja koulun uskonnollista kasvatusta. Ilmiönä se on tärkeä rajapyykki nuoren elämässä. Kriparilla muodostetaan tärkeitä ystävyysuhteita sekä kasvetaan kohti osallistuvaa ja tiedostavaa kirkon jäsenyyttä. (Helsingin ortodoksinen seurakunta 2013.) Leiripäivät koostuvat jumalanpalveluksista, leikeistä, ryhmätoiminnoista, oppitunneista sekä rennosta yhdessä olost.

Piispainkokouksessa vuonna 1993 annetuissa määräyksissä suositellaan leirien järjestämistä, koska leiritoiminnoilla on hyvät edellytykset luoda ortodoksinuorten kesken yhteenkuuluvuutta, jakamista ja keskinäistä vuorovaikutusta. Ne antavat mahdollisuuden ajan pyhittämiseen päivittäisiin jumalanpalveluksiin. (Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikoulusta, 3/1993.)

2.1 Kristinoppileirien tavoitteet

Piispainkokouksen tiedonannon mukaan kristinoppikoulu on merkittävä osa kirkon nuorison kristillistä kasvatustyötä jokaisessa seurakunnassa. Sen tavoitteena on:

Auttaa seurakunnan nuoria jäseniä kasvamaan syvemmälle kirkon mysteereihin, vahvistumaan kirkon uskossa ja elämännäkemyksessä sekä sitoutumaan kirkon palveluun ja todistukseen Jumalan kansan täysivaltaisina jäseninä. (Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikoulusta, 1/1993.)

Leirillä tutustutaan oman kirkon perusasioihin uskosta, maailmankuvasta ja ortodoksisesta elämäntavasta muiden ortodoksisten nuorten, leiriläisten ja ohjaajien sekä muun henkilökunnan kanssa. Leirillä vahvistuu nuoren ortodoksinen identiteetti sekä kirkon tradition ja opin monimuotoisuus, samoin kuin ortodoksia (eli ortodoksisen kirkon uskonkäsitys) elämäntapana hahmottuu. (Helsingin ortodoksinen seurakunta, 2013.)

Piispainkokouksessa on keskusteltu myös omakohtaisen ortodoksisen identiteetin syntymisen vaiheista. Piispainkokouksen mukaan opetuksessa täytyy tehdä tilaa nuorten omakohtaisen ortodoksisen identiteetin kasvamiselle tekemisen, kokemisen, ja tiedon kautta. Korostettua teoretisointi tulee välttää. Jumalanpalveluselämän sisältöön tulee panna erityistä painoa, koska yhteinen rukous ilmentää erityisesti kirkon uskoa. Tärkeää on myös pohtia ortodoksista ihmiskuvaa, eettisiä kysymyksiä ja arvoja. (Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikoulusta, 1/1993.)

Verrattaessa Suomen valtaväestön uskoon, luterilaisuuteen, luterilaisen rippikoulun keskeisimpänä sisältönä on valmistautuminen ensimmäiseen ehtoolliseen sekä yhteinen tunnustaminen seurakunnan uskoon. (Rippikoulusuunnitelma 1980, 8-9).

2.2 Kristinoppileirien merkitys

Leireillä tutustutaan toisiin nuoriin ortodokseihin. Varsinkin pienemmiltä paikkakunnilta leirille tulevat nuoret saattavat olla koulujensa ainoita ortodoksinuoria. Vertaisten ihmisten kanssa sisäistetään tietoja, taitoja ja asenteita. Nuoret kokevat asioita, jotka vaikuttavat paitsi heidän hyvinvointiinsa myös heidän tulevaisuuteensa. (Salmivalli 2005, 15.) Tästä syystä vertaisten löytäminen on tärkeää nuoren ortodoksin uskonnolliselle kehitykselle. Kristinoppileirien merkitystä voidaan laskea vertaissuhteiden kautta luotujen ystävyysuhteiden muodossa.

Risto Aikosen mukaan dogmaattinen kasvatus, kirkon olemassa olon ja sen yhteydessä toimivien henkilöiden kannalta, on keskeistä. Kirkon piiristä yksilö saa rakennusaineita oman identiteetin muodostumiseen sekä suhteuttaessaan itseään ympä-

röivään yhteiskuntaan pystyäkseen toimimaan sen jäsenenä. Kristinoppileirit onkin yksi edellä kuvatun opetuksen antaja, jonka funktiona on saada lisää ortodoksisen identiteetin omaavia kirkon jäseniä. (Aikonen 1987, 1-2.)

Kristinoppileireillä saadaan tietoa jumalanpalveluksista sekä omasta kirkosta. Haastattelujeni mukaan tietoisuuden lisääminen on madaltanut kynnystä osallistua oman seurakunnan jumalanpalveluksiin. Tämä kohta on merkittävä seurakuntien kannalta. Kristinoppileirien yhtenä tarkoituksena on saada lisää aktiivisia ja osallistuvia kirkon palvelijoita sekä herättää kiinnostusta omasta kirkostaan (Aikonen 1987, 10). Madaltunut kynnys osallistua oman seurakunnan tapahtumiin ja jumalanpalveluksiin tukee nuoren integroitumista seurakuntaan ja tukee samalla kirkon missiota kristinoppileireillä. Joensuun ortodoksisen seurakunnan nuorisotoimen ohjaajan mukaan 85 % seurakunnan alueen nuorista käy kristinoppikoulun. Loput 15 % joko jättävät kristinoppikoulun käymättä tai käyvät sen jossain muualla kuin omassa seurakunnassa, valintansa mukaan. (Onatsu 2013.)

2.3 Kristinoppileirien historia

1800-luvun jälkipuoliskolla syntyivät kristinoppikoulut osana Suomen ”kreikkalais-venäläisen” kirkon tunnustuksellista uskonnonopetusta. Toukokuussa vuonna 1866 annettiin asetus, jonka mukaan kristinopin alkeiden kasvatus oli asetettu kotien vastuulle. (Aikonen 1987, 4.) Ortodoksinen kristinoppikoulujärjestelmä syntyi maan koulutuslaitoksen uskonnonopetuksen kehittämiseksi. Ne syntyivät dogmaattisen opetuksen antamisen tarpeesta. (Aikonen 1987, 5-6.) Kristinoppikoulujen tavoitteet ovat säilyneet vuosikymmenten ajan samoina. Verrattaessa ortodoksisista kristinoppikoulua ja luterilaista rippikoulua, huomattavaa on, että luterilaisen rippikoulu syntyi yli kaksi vuosisataa aikaisemmin (Rippikoulusuunnitelma 1980, 8-9).

Ensimmäinen asetus Suomen ortodoksisesta kirkkokunnasta annettiin Suomen senaatissa marraskuussa 1918. Asetuksen ensimmäisessä osassa käsitellään kirkkokunnan kristillisen kasvatuksen sekä opetuksen järjestämistä. Siinä sanotaan seuraavasti:

Kaikissa seurakunnissa pidettäköön kristinoppikouluja, joihin kutsutaan kaikki 16 vuotta täyttäneet pojat ja tytöt ja joissa nuorisoa ohjataan kristinopin tuntemiseen.” (Aikonen 1987, 3.)

Nämä asetukset ovat pysyneet melkein samoina vuosien ajan. Asetukseen tuli vuosina 1925 sekä 1953 pieniä muutoksia, jotka liittyivät lähinnä kristinoppikoulun osallistumisajankohtaan. (Aikonen 1987, 3.)

Ortodoksisten Nuorten Liiton perustaminen oli merkittävä vaihe kristinopin opettamisessa vuonna 1943. Ortodoksisten Nuorten liitto alkoi osaltaan kantaa vastuuta lasten ja nuorten hengellisen elämän kasvattamisesta. 1947 vuodesta alkaen Liitto alkoi järjestää vuosittain kristinoppileirejä. (Aikonen 1987, 3). Viimeisin ohjeistus kristinoppikouluista on vuodelta 1993 järjestetyssä Piispainkokouksesta.

3 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimusasetelmani pääkäsitteitä ovat yhteisöllisyys, integroituminen ryhmään ja nuorisotoiminnan kehittäminen. Lähestyn tutkimuskohdettani kristinoppikoulua yhteisöllisyyden muodostumisen, yksilön integroitumisen ryhmään ja ortodoksisten kristinoppileirien kehittämisen näkökulmista. Seuraavassa avaan tutkimukseni kolmea pääkäsitettä tutkimusasetelmani näkökulmasta.

3.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys muodostuu alueella vallitsevista sosiaalisista suhteista, jotka edellyttävät yhteisön jäseniltä muun muassa keskinäistä ymmärrystä ja kykyä asettua toisen asemaan. Yhteisöllisessä yhteisössä ihminen kokee kuuluvansa johonkin ja hän voi hätätilanteessa saada apua toisilta ihmisiltä. Konkreettiset teot ja toiminta luovat yhteisöllisyyttä. (Aalto-yliopiston Teknillinen korkeakoulu & Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus & Ympäristöministeriö, 2013.) Toisella tavoin voisi sanoa, että yhteisöllisyyden perustana on se, että ryhmän jäsenet käsittävät toistensa olemassaolon ja antavat hyväksyntänsä sille esimerkiksi tervehtimällä toisiaan (Lähteenoksa 2008, 25).

Yhteisöllisyyden voi todeta olevan tukipilari yhteisön ja yksilön välillä. Yhteisöllisyyden voi määritellä myös yhteisön perusteella; minkä asian, paikan tai alueen ympärille yhteisö on muodostunut. Yhteisön samojen päämäärien, tavoitteiden, arvojen ja normien tiedostaminen, jäsentäminen ja näkyväksi tekeminen on yhteisöllisyyttä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2013.)

Yleensä yhteisöllisyys koetaan myönteiseksi tilaksi, jolloin yhteisön positiiviset ominaisuudet ja vaikutukset saavat yhteisön jäsenen kokemaan yhteisöön kuulumisen miellyttäväksi. Yhteisöllisessä yhteisössä jäsenet ovat keskenään positiivisessa vuorovaikutussuhteessa sekä kaikki tuntevat voivansa osallistua. (Aalto-yliopiston Tekninen korkeakoulu ym. 2013.) Yhteisöllisyys voi tulla hyvinkin pienistä asioista, vaikka kuulumisesta samaan harrastusryhmään (Kylmäkoski 2010, 9).

Tutkimukseni näkökulmasta tämä pieni asia on kristinoppileiri. Kristinoppileirit ovat hyviä esimerkkejä yhteisöllisyyden kokemuksesta ja sen muodostumisesta. Avainsanoja yhteisöllisyyden syntymisessä ovat kohtaaminen, kuulluksi tuleminen ja luottamuksen saaminen (Karman 2010, 21–22). Nämä kaikki asiat sekä edellä mainitut yhteiset toiminnat ja konkreettiset teot käyvät todeksi kristinoppileireillä. Kriparilla muodostetaan oma yhteisö - pienoiseurakunta kymmenen päivän ajaksi. Leena Kurki määrittelee yhteisön sellaiseksi sosiaalseksi suhteeksi, jonka sosiaalinen toiminta on ihmisten yhteisen arvojen ja intressien ohjaamaa (Kurki 2002, 50).

3.2 Integroituminen ja maailmankuva

Kirkon tekemän nuorisotyön keskeisenä tavoitteena on siirtää uudelle sukupolvelle ortodoksiset käyttäytymismallit, arvot, normit ja perinteet. Kysymyksenä onkin laajasti ajateltuna kirkon jäsenien sosiaalistamisesta yhteisöön edellä mainittujen asioiden perusteella. (Aikonen 1987, 19.)

Sosialisaatio on yhteisöön integroitumisen lähikäsite. Kristinoppileireillä tapahtuva sosialisaatio on kehittymistä leiriyhteisön jäseneksi (Pikkarainen 2010). Ympärillä oleva leiri ja seurakunta sosiaalistavat nuorta osaksi itsenään ja nuori toimii aktiivisena osana prosessissa. Yksilö kehittyy sosialisaatiossa saaden ärsykyitä ja vaikuttei-

ta yhteisöstään sosiaalisten suhteiden välityksellä. Sosialisaatio voi muodostua joko tietoisesti - sosiaalistamisena tai tiedostamattomasti – sosiaalistumisena. (Aikonen 1987, 20.) Integroitumisella yhteisöön omaksutaan yhteisön maailmankuvaa, joka vaikuttaa yksilön arvoihin ja valintoihin.

Kun omaksutaan maailmankuvaan kuuluvia käsityksiä, se ei ole sattumanvaraista. Lasten ja nuorten muodostaessaan uskomuksiaan ja käsityksiään maailmasta, he rakentavat ne tiettyihin olettamuksiin, jotka he ovat poimineet ympäristöstään. (Helve 1997, 141.) Tähän ympäristöön voivat kuulua perhe, seurakunta, ystävät, koulut ja kaikki oikeastaan, mihin nuoret ovat kosketuksissa. Kristinoppileirillä tämä ympäristö on tietysti leirillä vallitseva toimintaympäristö. Maailmankuvan muodostumista pystytään tarkastelemaan tapahtumaketjuna, johon persoona ja ympäristö yhdessä osallistuvat (Helve 1997, 141). Yksilö siis rakentaa maailmankuvaansa monista eri vaikuttimista. Kristinoppileiri voi olla yksi tällainen vaikutin maailmankuvan muodostumiseen. Helven mukaan maailmankuvat vastaavat kysymyksiin tarkoituksesta ja alkuperästä. (Helve 1997, 176). Kristinoppileireillä monesti havahdutaan omaan uskontoon ja käsitykseen siitä. Jokainen yksilö löytää uskontonsa omalla tavallaan, jos se on löytyäkseen, kripari on yksi tiedonlähteistä.

Yksilön identiteetti tarkoittaa käsitystä siitä, kuka olen ja mihin kuulun. Identiteettityön tavoitteena on ehjä ja jatkuva käsitys itsestä sekä omasta paikasta ja tavoitteista yhteisössä (Vilkko-Riihelä 2011, 64). Ortodoksinen identiteetti on yksi osa yksilön identiteettiä. Ortodoksinen identiteetin muodostumiseen vaikuttavat samat asiat kuin maailmankuvan muodostumiseen. Se rakentuu ympäristön vaikutuksista; kirkon opetuksista, uskontotunneista, geneettisestä perimästä, kulttuurisesta perinteestä, kristinoppileiristä, kavereiden asenteista tai esim. Joensuun perusopetus tukee ortodoksinuorten identiteettiä, kokoamalla nuoret niin kutsutuille ”ortodoksiluokille”, mikä tarkoittaa sitä, että ortodoksit sijoitetaan samaan opetusryhmään luokka-asteittain.

3.3 Kristinoppileirien kehittäminen

Kristinoppileireistä on viimeisin ohjeistus 1990-luvun alkupuolelta. Olen valmistellut kyselyni jäsentymisen ja kysymysten sisällöt osittain yhdessä seurakunnan edustaji-

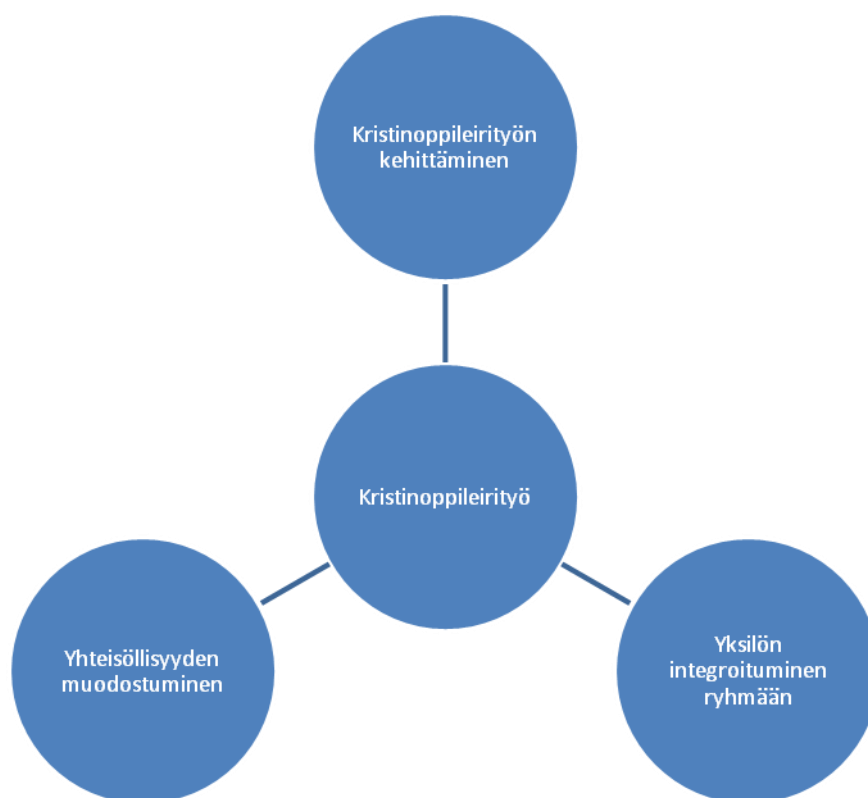
en kanssa. Tavoitteenani on kartoittaa kehitysideoita tulevaisuuteen. Kristinoppileiri-
en kehittäminen on tänä päivänä monien seurakuntien työohjelmassa. Tutkimukseni
pyrkii nostamaan esille Pohjois-Karjalan kristinoppileirien kehitystarpeita: kehitettäviä
piirteitä, hyväksi koettuja käytänteitä sekä haasteelliseksi nähtyjä seikkoja. Erotan
yhteisöpedagogisen toiminnan ja kirkon teologisen sisällön toisistaan. Ymmärrän
tässä tutkimuksessa yhteisöpedagogisella tutkimusotteella yhteisöllisyyttä, ryhmäin-
tegraatiota ja yhden nuorisotoiminnan työmuodon, leiritoiminnan kehittämistä. Tutki-
mukseni ei siten käsittele ortodoksisen kirkon opetusta tai teologista sanomaa kehit-
tämisen kohteena, vaan niitä puitteita ja menetelmiä, joissa kristillistä nuorisotyötä
tehdään.

Yhteiskunnan muutos on 2010-luvulla nopeaa, jopa ”päättä huimaavaa”. Suomen or-
todoksinen kirkon opetuksessa korostetaan perinteiden ja tradition kunnioittamista.
Joensuun ortodoksisen seurakunnan tavoitteena on olla tradition pohjautuva ja mo-
derni seurakunta. Tämä sisältää ajatuksen siitä, että seurakunnan tavoitteena on
vastata yhteiskunnan ja kulttuurin muutokseen ja että kehittämistä pidetään tärkeänä.
Seurakunnan halutaan pysyvän niin sanotusti ”ajan hermoilla” ja olla erityisesti kas-
vatustyössään ajanmukainen ja nuoria kiinnostava. Nuorten luonnollinen kriittisyys ja
uskonnollisten kysymysten puntaroiminen asettaa seurakuntien kasvatustyön merkit-
tävien haasteiden ja kysymysten eteen (Koskelainen 2005, 72). Tämän tutkimuksen
yhdeksi kysymykseksi nouseekin se, miten kristinoppileirit vastaavat ajan haasteisiin.
Millaisia muutoskohteita niissä on ja miten niitä voidaan kehittää yhdessä nuorten
kanssa?

4 TUTKIMUS

”**Ehkä uskonto yhdistää** - tutkimuksen kohteena on Joensuun Ortodoksisen seu-
rakunnan kristinoppileiri, jota tarkastelen nuorisotyön muotona. Tavoitteenani on
ymmärtää kristinoppileirielämää yhteisöllisen muodostumisen, yksilön integroitumisen
ryhmään ja ortodoksisen kristinoppileirien kehittämisen näkökulmista. Tutkimukseni
on pääasiassa laadullista ja toteutettu käytännön leirityössä, empiirisessä kontekstis-

sa. Käytin tiedonkeruussa ja analysoinnissa useaa eri menetelmää. Tarkoituksena oli saavuttaa tutkittava ilmiö useasta eri näkökulmasta. Voisikin puhua menetelmien triangulaatiosta, jolla tarkoitetaan erilaisten teorioiden, aineistojen tai menetelmien käyttöä samassa tutkimuksessa (Eskola & Suoranta 2008, 68). Alla olevassa kaaviossa kuvaan tutkimusasetelmani (kaavio 1).

Kaavio 1 Tutkimusasetelma

4.1 Tutkimusmenetelmät

Olen jakanut tutkimusaineiston keruun ja käsittelyn kolmeen eri osa alueeseen. Määrällistä eli kvantitatiivista aineistonkeruuta tein kyselylomakkeella. Laadullista tietoa tallensin kvalitatiivisilla yksilöhaastatteluilla, joiden lisäksi tein kokemusperäisestä osallistuvaa havainnointia.

Kvantitatiivisen osion kysely (Liite1) keskittyi pääasiassa kristinoppileirien kehittämiseen. Kysymykset ovat monivalintakysymyksiä, jotka ovat helposti ymmärrettäviä ja täytettäviä. Käytän tyypillistä ordinaaliasteikkoa vastauksien keräämisessä (1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä,

5 = täysin samaa mieltä). Järjestysasteikko on kvantitatiiviseen tutkimukseen sopivin väline. Kvantitatiivinen tutkimusote on tarpeellinen, kun pyrkii keräämään systemaattista tietoa, jonkin asian esiintymisestä tietyssä ryhmässä tai tietyllä alueella (Koivula, Suihko & Tyrväinen 1999, 28). Tunsin kohdeilmiön etukäteen omakohtaisten leirikokemusten perusteella. Näin pystyin suunnittelemaan lomakkeen kysymykset tutkimusasetelmaa monipuolisesti kuvaaviksi. Kysymykset käsittelevät yksilön kokemusta leiristä kehittämisen ja kasvatuksellisuuden näkökulmasta. Kyselylomakkeessa on monivalintakysymysten lisäksi kolme avointa kysymystä, joissa on tilaa vapaasti kertoa sekä leiriä kohtaan olleista odotuksista ja kokemuksista että antaa palautetta leiristä.

Laadullinen tutkimusote koostui yksilöhaastatteluissa. Tämän haastattelumenetelmän valitsin siksi, koska oletin nuoren voivan kertoa helpommin henkilökohtaisista asioista pelkästään haastattelijalle kokematta mahdollisesti ilmenevää ryhmän painostusta, vastata tietyllä tavalla. Laadullisen tutkimuksen valitsin menetelmäksi siksi, että halusin ymmärtää syvemmin ilmiötä. Pyrin pääsemään lähelle tai sisälle kristinoppileiriläisten elämistapaa ja ymmärtämään sitä, kuinka nuoret antavat merkityksiä kokemuksille ja rakentavat identiteettiään (Koivula, Suihko & Tyrväinen 1999, 28). Laadullisen osion kysymykset käsittelevät pääsääntöisesti yhteisöllisyyden kokemusta sekä nuoren oman ortodoksisen identiteetin kasvua leirin aikana. Tämän osion tein lähinnä yhteisöpedagogin nuorisotyön ja kasvatustieteen näkökulmasta.

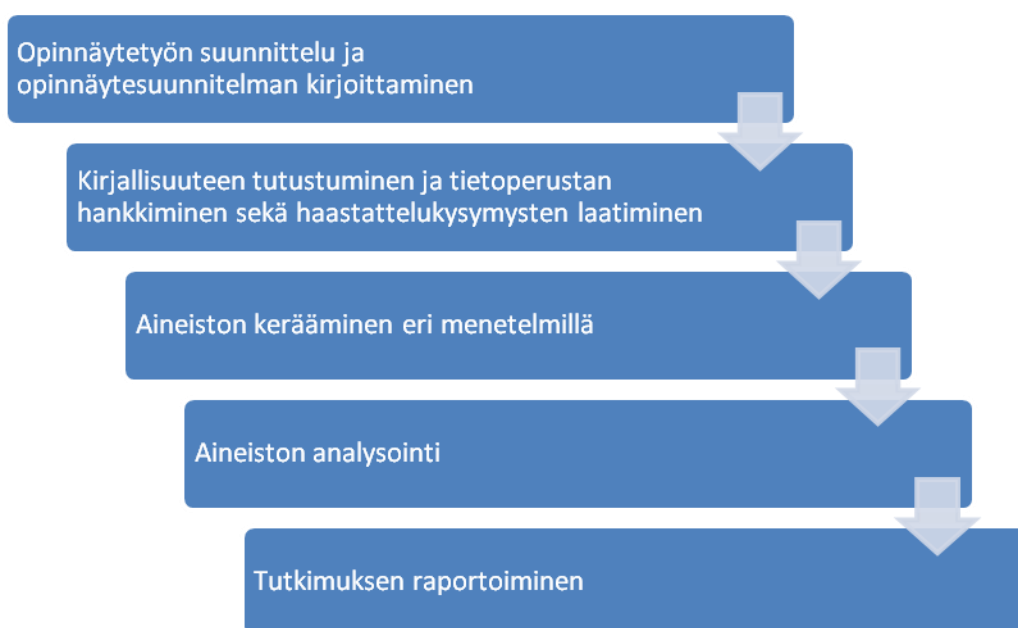
Käytin osallistuvaa havainnointia yhtenä tiedonkeruumenetelmänä koko leirin ajan. Osallistuva havainnointi on aineistonkeruumenetelmä, jossa tutkija on osana tutkimansa yhteisön toiminnassa (Eskola & Suoranta 2008, 98). Tein ensimmäisistä päivistä alkaen muistiinpanoja yhteisön ja yhteisöllisyyden muodostumisesta. Samalla havainnoin seikkoja, jotka mielestäni ilmensivät kristinoppileirin hyviä käytäntöjä tai kehittämisen kohteita.

Eskola ja Suoranta luonnehtivat osallistuvan havainnoinnin subjektiiviseksi ja inhimilliseksi toiminnaksi, koska se voi olla valikoivaa. Ennako-odotukset saattavat suunnata havainnointia pois muista asioista. Havaintoja tehdään käsitteellisistä asioista, jotka tunnetaan. Tutkija vaikuttaa itse tarkkailtavaan ilmiöön ja toimintaan havainnoinnin aikana. Subjektiivisuutta kutsutaan myös rikkaudeksi, koska se kuvaa hyvin

arkielämänkin tulkintojen runsautta ja monivivahteisuutta. (Eskola & Suoranta 2008, 102.)

4.2 Tutkimuksen eteneminen

Aloitin tutkimukseni keväällä 2013 perehtyen yhteisöllisyyttä, kehittämistä ja yhteisöllisyyden muodostumista koskevaan kirjallisuuteen, suunnitellen ja muotoillen tutkimuskysymyksiä. Tein ennen kesää haastattelurungon kvalitatiiviseen osioon sekä palautelomakkeen kysymykset kvantitatiiviseen osioon (Liitteet 1 ja 2). Keräsin myös ilmiötä ja sen tutkimusta käsittelevää tietoa kirjallisuudesta koko tutkimusprosessin ajan. En halunnut perustaa kvalitatiivista tutkimustani omien mielipiteitteni tai intuitio-
ni varaan, vaan hankin tietoa etenkin yhteisöpedagogiikan tavasta jäsentää leirielämää ilmiönä. (Koivula, Suihko & Tyrväinen 1999, 29). Alla olevasta kaaviosta (kaavio 2) löytyy visuaalisesti hahmoteltuna tutkimusprosessin kulku.

Kaavio 2 Tutkimusprosessin kulku

Keräsin aineistoa jokaiselta Joensuun ortodoksisen seurakunnan järjestämältä kristinoppileiriltä vuoden/ kesän 2013 aikana. Vastauksia sain yhteensä 94 kappaletta. Tämän aineiston purin sähköisiksi tiedostoiksi ensin kunkin leirin osalta erikseen jonka jälkeen kokosin vastaukset yhdeksi tiedostoksi. Vertasin vastauksia toisiinsa tark-

kailemalla tulosten määriä ja vastaavuutta, mielipiteiden yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Näiden tietojen avulla pystyin päättämään leiriä koskevia mielipiteitä ja kehitystehtäviä sekä myös yhteisöllisyydestä kertovaa aineistoa. Palautekysely oli vapaaehtoinen. Tutkimusaineiston katoa vähensin sillä, että kyselyni oli hyvin selkeä, helposti vastattava ja sen aihe koski jokaista siihen vastaajaa (Koivula, Suihko & Tyrväinen 1999, 25). Tämä onnistui loistavasti, koska katoa ei ilmennyt lainkaan.

Haastattelulla kerätyn aineiston avulla pyrin selvittämään, kuinka nuoret kokivat yhteisöllisyyden muodostumisen leiritoiminnassa sekä miten leiritoiminta vaikuttaa yhteisöön, seurakuntaan integroitumiseen. Kvalitatiivisen aineiston keräsin kahdelta kristinoppileiriltä. Yksilöhaastatteluun osallistui yhteensä kuusi vapaaehtoista leiriläistä. Jaoin nuoret ryväsotannan avulla ryppäisiin, joista arpomalla tein otannan jokaiselta leiriltä. Jaottelin nuoret ryhmiin asuinalueen ja sukupuolen mukaan. Nauhoitin haastattelut ensiksi sähköisesti, jonka jälkeen litteroin ne kirjalliseen muotoon. Käsittelin aineistoa laadullisen sisällönanalyysin tapaan. Pyrin analysoimaan haastatteluissa olevaa puhekieltä ja saamaan sieltä esiin mahdollisimman tarkasti haastateltavieni tarkoittamat merkitykset. Lisäksi pyrin muodostamaan kokonaiskuvan jokaisesta haastattelusta. Jokainen haastateltava kertoo omista lähtökohdistaan ja tuo omalla tavallaan asiat esiin. Teemoittelin aineiston haastattelurungon mukaan, käytin välineenä koodausta eri avainsanoilla ja teemoilla sekä käytin mind map – tekniikkaa visuaalistamaan havaintoni. Lisäksi tein osallistuvaa havainnointia kahden kristinoppileirin osalta havainnointisuunnitelmani pohjalta (Liite 3).

4.3 Tutkimuksen toimintaympäristö

Tutkimuksen toimintaympäristönä toimi Joensuun ortodoksisen seurakunnan omistama vanha koulurakennus Sikrenvaaran leirikeskus. Leirikeskukseen kuuluu päärakennus, rantasauna, piharakennus ja kota. Päärakennus koostuu kirkkhuoneesta, suurtalouskeittiöstä, ruokasalista, luokkatiloista sekä majoitustiloista. (Joensuun ortodoksinen seurakunta, 2013.) Sikrenvaaran leirikeskus sijaitsee Enon kunnan alueella, noin 50 kilometrin päässä Joensuusta. Leirikeskusta käyttää Joensuun ortodoksisen seurakunnan lisäksi monet ulkopuoliset vuokraajat. Se soveltuu moneen erilai-

seen käyttöön kuten esimerkiksi koulutus- ja kokoustilaisuuksiin, leireihin ja yms. tapahtumiin (Joensuun ortodoksinen seurakunta, 2013).

Sikrenvaaran leirikeskus sijaitsee luonnon keskellä rauhallisella alueella. Pihamaalla on tilaa pelata ja leikkiä, joita edesauttavat lentopallokettä ja tilavat nurmikkoalueet. Pihalla on lisäksi hiekkapohjainen kenttä, johon kaavaillaan nurmikon laittamista muun muassa ympäristön pelailumahdollisuuksien parantamiseksi. Leirikeskuksen välittömässä läheisyydessä on lampi ja sen rannalla uimapaikka ja rantasauna, jossa päivittäiset peseytymiset suoritetaan. Aikaisemmin koulurakennuksena toiminutta vanhaa kivitaloa on remontoitu vastaamaan nykyajan tarpeita. Ennen rakennuksessa oli vain muutama sisävesi ja käytössä olivat ulkohuussit. Pari vuotta sitten rakennettiin lisää sisävesiä, millä pyrittiin lisäämään viihtyvyyttä ja helpottamaan nuorten leirinelämän sujumista. Tänä syksynä alakerran pelitilaa remontoitiin viihtyisämmäksi.

4.4 Tutkimuksen eettiset asiat

Tutkimukseni yhtenä aineiston hankintamenetelmänä oli osallistuva havainnointi. Tällöin on tiedostettava osallistuvan havainnoinnin menetelmään liittyvät eettiset ongelmat ja punnittava esimerkiksi osallistuvan havainnoinnin ja vakoilun eroa (Eskola & Suoranta 2008, 99). Näitä asioita pohdin ennen tutkimukseni aloittamista. Osallistuvasta havainnoinnista ei tiedotettu erikseen tutkittaville. Näin pyrin luomaan mahdollisimman avoimen ilmapiirin ja tavalliset olosuhteet tapahtumien kuluille. Tutkijana koin kuitenkin kertomatta jättämisen parhaaksi vaihtoehdoksi tulosten tavallisena pysymisen kannalta. Tarkoituksena oli tarkkailla etäältä, mutta kuitenkin läheltä tutkimusasetelman valossa tutkittavia.

Eettisen tutkimuksen periaatteina on vapaaehtoisuus, luottamus ja anonymiteetti. Nämä kaikki tiedostaen keräsin aineistoni. Tutkimus oli tutkittaville vapaaehtoinen ja siihen osallistuttiin anonymisti. Osallistuvaa havainnointia tehdessäni turvasin tutkittavien turvallisuuden ja yksityisyyden. Käytin tutkittavistani nimikkeitä ”leiriläinen tyttö” tai ”leiriläinen poika” jos piti eritellä tutkittavia. Pääpaino havainnoimisella oli ryhmäkäyttäytyminen ja ryhmän muodostuminen, joten erittelyjä ei juuri tullut. Julkista-

essa tutkimustuloksia pitää muistaa luottamuksen säilyttäminen ja anonymiteettisuoja (Eskola & Suoranta 2008, 57). Anonymiteetti tutkimusaineiston keräämisessä ja tuloksien julkistamisessa on yksi keino suojata tutkittavani. Kuten Eskola ja Suoranta teoksessaankin toteavat, pyrin henkilöllisyyden paljastumisen ulkopuolisille olevan mahdollisimman vaikeaa (Eskola & Suoranta 2008, 57). Tieto, jonka kanssa operoin, on mielestäni arkaluonteista ja koin tutkittavien suojaamisen ja turvallisuuden tärkeäksi.

Pohdin myös oman rooliani kristinoppileirien johtajana ja sen osuutta aineiston eettisyyteen. Miten osallistumiseni ohjelmaan vaikutti aineistoon ja tutkimustuloksiin? Miten minä tutkijana vaikutan yhteisöön? Uskon, että johtajan rooli, joka sisältää paljon hallintotehtäviä, jää leiriläisten näkökulmasta etäiseksi etenkin, jos sitä vertaa muiden ohjaajien toimintaan käytännön kasvatustyössä. Yksilöhaastatteluissa painotin selkeästi olevani sillä hetkellä tutkija enkä johtaja, koska tutkittavien ja tutkijan välillä ei saa olla senlaatuista riippuvuussuhdetta, joka pystyy merkittävästi vaikuttamaan tietojen antamisen vapaaehtoisuuteen. (Eskola & Suoranta 2008, 55). Lisäksi haastattelujen ja kyselylomakkeiden lisäksi tulosten analysointivaiheessa analysoin kriittisesti omaa havainnointipäiväkirjaani. Mitä asioita sieltä löytyi? Mitkä asiat saattoivat vaikuttaa sieltä esiin tulleiden tapahtumisen onnistumiseen tai epäonnistumiseen? Kuinka roolini johtajana vaikuttaa leiritoimintoihin ja sitä kautta leirin onnistumiseen? Pidän nämä kaikki asiat mielessäni analysoinnin aikana.

5 TULOKSET

Kristinoppileirien merkitys nuoren elämässä on huomattava. Tämän merkityksen muodostumista kuvaan opinnäytetyössäni. Seuraavassa erittelen tutkimustuloksiani yhteisöllisyyden muodostumisen, leirin ulkoisten puitteiden, sisällön merkittävyyden ja ortodoksisen identiteetin luomisen näkökulmista.

5.1 Yhteisöllisyyden muodostuminen leirillä

Yhteisöllisyyden muodostumista voi tarkastella prosessina, joka vaatii aikaa. Kristinoppileireillä tämä aika on rajallinen. Kuten jo aikaisemmassa käsittelyn määrittelyssä mainitsin, yhteisöllisyys vaatii turvallisen ympäristön muodostuakseen sekä keskinäistä ymmärrystä ja vuorovaikutussuhdetta ryhmän jäsenten välillä, unohtamatta tekoja sekä toimintaa (Aalto-yliopiston Tekninen korkeakoulu ym, 2013.) Leirin tavoitteena onkin luoda ideaaliset puitteet yhteisöllisyyden muodostumiselle.

Hyvinvoinnin ja yhteenkuuluvuuden tunteen yksi peruspilareista on turvallisuus. Turvallisuus edesauttaa yhteisöllisyyttä tuodessaan mukavuuden ja hyvän olon tunteen. Leireillä tuetaan nuorten kehitystä turvallisessa ympäristössä ja nuoren kehityksessä perusturvallisuus onkin erityisen tärkeässä asemassa (Kalliola, Kurki, Salmi & Tamminen-Vesterbacka 2010, 129). Huono-olo ehkäisee yhteisöllisyyttä, joten se, että nuoret kokevat leirin ja leiriolosuhteet turvalliseksi on ensiarvoisen tärkeää. Tätä korotettiin myös tutkimuksessani. Leirin henkilökunta (keittäjä, johtaja, kanttori) ja ohjaajat koettiin aineistoni mukaan turvallisiksi ja helposti lähestyttäviksi ja suoriutuivat tehtävistään hyvin. 90 % vastanneista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että ohjaajat hoitivat tehtävänsä hyvin. Hyvin toimivat ohjaajat auttavat ryhmähengen muodostumista ja luo turvallisen ilmapiirin. Eri mieltä vastaajat eivät tästä asiasta olleet.

Turvallista ilmapiiriä luodaan myös säännöillä. Perussääntöjen aiheellisuutta ja tärkeyttä selvitettiin kyselylomakkeella. Yli 80 % vastaajista piti leirin sääntöjä johdonmukaisina ja helposti ymmärrettävinä. Yhteiset pelisäännöt ovat yksi turvallisuuden luoja varsinkin yhteisöllisyyden muodostumisessa. Niillä autetaan leirille tulleita sopeutumaan yhteisöön ja asettumaan talon tavoille. Kyselyn perusteella voi päätellä, että säännöt eivät ole olleet liian vaikeita ymmärtää eivätkä perusteettomia. Tätä päätelmää tukee myös haastatteluista saadut tulokset, niiden perusteella kaikki kokivat että apua on saatu, jos sitä on tarvittu.

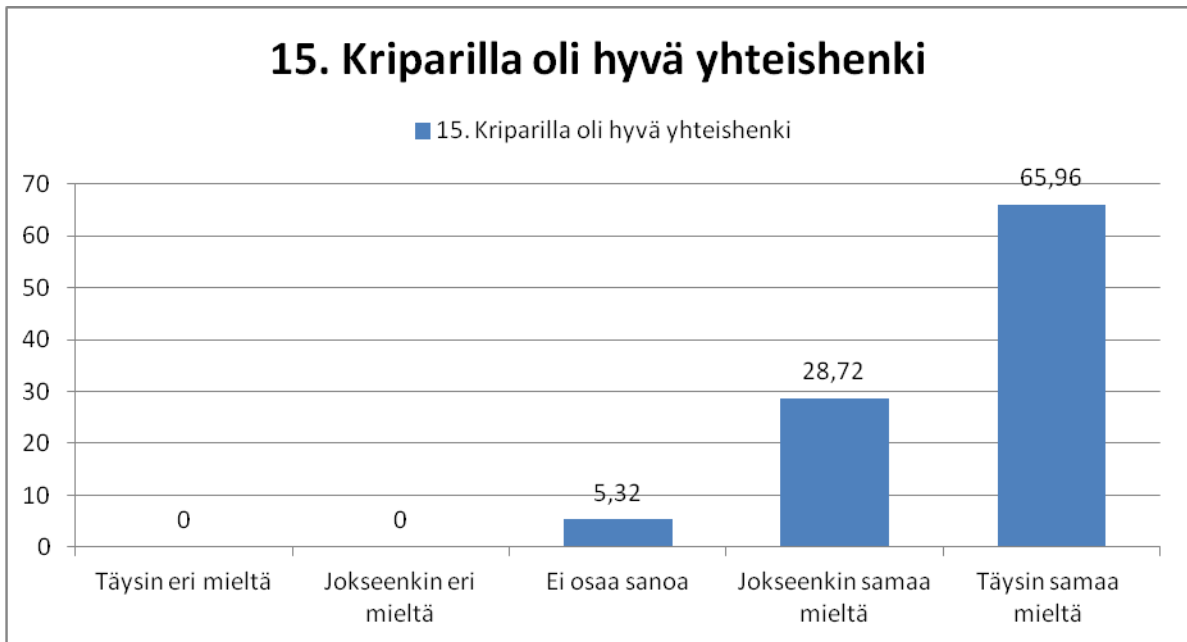
”On ollu turvallista, eihä tääl mitään voi sattuu ku on rajat ja nii.”(P23)

Yhteishenkeä lähdetään nostattamaan leirin edetessä. Tehtävä kuuluu ohjaajille, jotka tutustuttavat työpanoksellaan ryhmän jäsenet keskenään. Ohjaajien organisoima toiminta rakentaa pohjan yhteisöllisyyden ja ystävyyssuhteiden muodostumiselle.

Vuorovaikutussuhteita ja uusia ystävyysuhteita rakennetaan leirin ensimmäisistä päivistä lähtien tutustumispelien ja muiden aktiviteettien kautta. Se, että tunteeko kuuluvansa ryhmään ja oppiiko helposti talon tavoille auttaa yksilön kokemusta yhteisöllisyyden muodostumisessa. Aineiston pohjalta pystyy päättämään sen, että leikit ja pelit ovat merkittävä osa myönteistä leirikokemusta. Yli 90 % tunsi, että leikkejä ja pelejä on sopivasti ohjelmassa. Haastatteluissa tutustumisleikit ja pelailut nousivat ryhmäprosessin synnyn ja ryhmään pääsemisen yhdeksi keskeisimmistä tekijöistä. Käyttäytymisessä ilmiö näkyi ryhmäkokemusten tuomasta yhteenkuuluvuuden tunteesta. Kun ryhmälle tapahtui jotain yhdessä, nuoret pääsivät tapahtuman jälkeen puhumaan asiasta. Tämä syvensi vuorovaikutussuhteita. Yhteinen kokemus ja sen jakaminen loi leiriläisten välille yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yksilöhaastattelussa yksi haastattelemani nuori vastasi kysymykseen ryhmään pääsemisestä näin:

”Tutustuin kaikkiin, puhuin kaikkien kanssa...Tyttöjen kanssa, tosi nopeesti tutustuin kaikkiin tyttöihin ja ne oli heti jotenkin tosi lähellä sydäntä. Jotenki heti tuli semmonen olo et ne on tosi mukavia tyttöjä ja poikien kaa myöhemmin neki oli tosi ystävällisiä. Ehkä uskonto yhdistää tai sitte en tiä.” (TK32)

Ilman yhteenkuuluvuuden ja ryhmähengen tunnetta ei ole yhteisöllistä elämää. Tässä korostuu leirin tarkoitus, joita ryhmätoiminnoillakin haetaan. Leirillä haetaan yhteisöllistä elämää, jonka voimavaroina ovat yhteenkuuluvuus, tuki, rajat, identiteetti, merkityksellisyys ja yhteisyys (Lähteenoksa 2008, 116). Näitä kartoitettiin kysymysten avulla sekä kyselylomakkeessa että yksilöhaastattelussa. Kyselyyn osallistuneista 90 % arvioi yhteishengen leirillä hyväksi vastatessaan kyselylomakkeeseen jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä (kaavio 3).

Kaavio 3 Kriparilla oli hyvä yhteishenki.

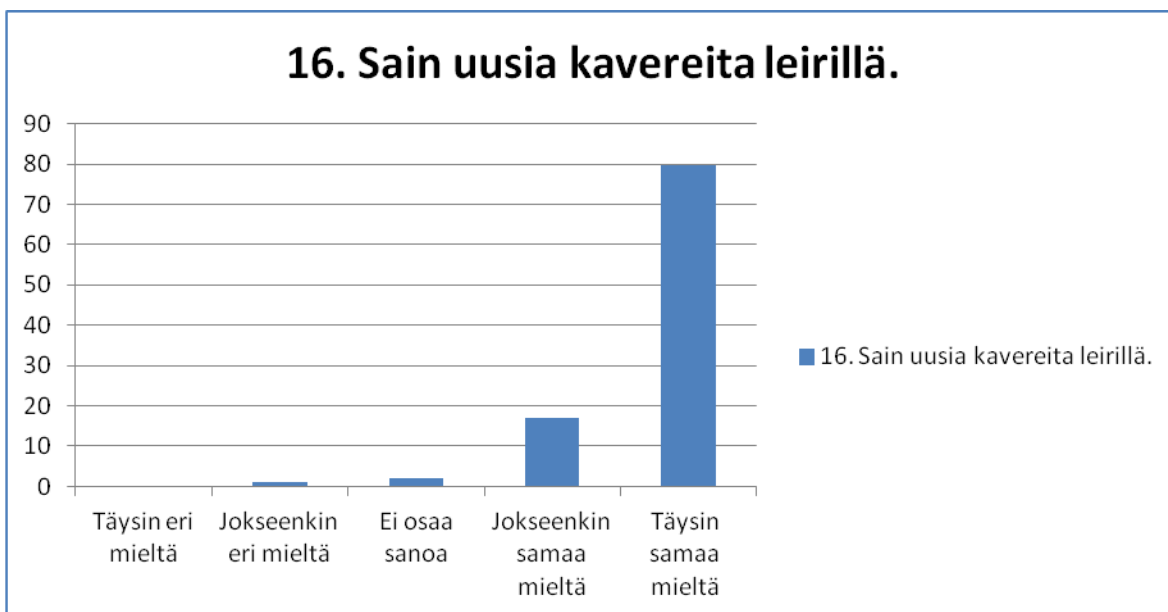
Samaa asiaa todensivat myös yksilöhaastattelut ja havainnoinnit. Kaikki tunsivat olevansa kavereita keskenään ja tunsivat olonsa hyväksi leirillä.

”Odotin saavani uusia kavereita, sekä hyvää yhteishenkeä porukan sisällä. Kripari vastasi näitä odotuksia.” 1JT23.

”Oli jännittävää, koska ei tuntenu ketään, vaikka tunsin kaks ihmistä. Mut oli silloin et ei uskaltanu heti sannaos sitä omaa mielipidettä ja vähän niinku tarkkaili kaikkia. Mutku oltii niitä leikkejä nii olin silloin vähän rennompi ja mie niinku tolelleen oli kivaa et ekan päivän jälkeen laitoin äitille viestin et tää on oikeesti mahdava paikka ja onneks tuln. Ja kaikki on tosi mukavia ja ohjaajatki on tosi mukavia ja sit tääl nää nuoretki on tosi mukavia” (J21)

”Uusia ystäviä, kiva kokemus, mukava yhteishenki. Joo vastasi odotuksiini.” 2TJ26.

Yhtenä merkittävänä odotuksena nuorilla oli uusien ystävien saaminen. Se korostui valtaosassa kyselyistä sekä haastatteluissa. Nämä odotukset täyttyivät tulosten perusteella, yli 90 % sai uusia kavereita leirillä (kaavio 4). Uusien ystävien saaminen auttaa yhteisöllisyyden muodostumisessa, koska ilman vuorovaikutusta ja ihmissuhteita on haastavaa muodostaa yhtenäistä ryhmää. Yhteisöllisyyden muodostuminen vaatii luottamusta yhteisön jäsenten välillä. Uusien kaverien saaminen edistää tästä näkökulmasta yhteisöllisyyttä.

Kaavio 4 Sain uusia kavereita leirillä.

Jokseenkin eri mieltä tässä kysymyksessä oli 1 % vastanneista. Tämä ei ole suuri prosenttimäärä, mutta jos se olisi isompi, voisi olla aihetta huoleen. Kuten aikaisemmassa kappaleessa mainitsin, ystävien saaminen leirillä edesauttaa yhteisöllisyyden muodostumista. Jos ystäviä ei saataisikaan, yhteisöllisyyden kokeminen olisi varmasti erilainen – jos sitä muodostuisi ollenkaan. Ystävien saamisessa leirillä auttavat työskentelevät ohjaajat muun muassa tutustumisleikkien ja pelin kautta. Lähes jokainen ohjaaja on ollut leiriläisen asemassa aikaisemmin, joka helpottaa ohjaajan samaistumista leiriläisen tilanteeseen kokemuksiensa kautta ja pystyvät ohjaamaan ongelmatilanteiden ohi. Nämä tilanteet tulevat esiin ryhmätilanteissa joustavuutena, nuorten ymmärtämisenä sekä ryhmään sopeutumisen edistämisenä nuorten näkökulmasta katsottuna. Aineistoni mukaan leirinohjaajat suoriutuivat näistä tehtävistään ilman moitteita ja se tukee yhteisöllisyyden muodostumista. Kyselyyn osallistuneista 95 % pitivät leirinohjaajia mukavina ja helposti lähestyttävinä (kaavio 5).

Kaavio 5 Leirin ohjaajat olivat mukavia ja helposti lähestyttäviä

5.2 Ulkoiset puitteet osana sopeutumista

Ulkoiset puitteet ovat tärkeä osa leiriympäristöä. Ne edesauttavat sopeutumista ja tukevat leiriyhteisön toimintaa. Fasiliteeteillä, eli ominaisuuksilla tai palveluilla leiriolosuhteissa, tarkoitetaan majoitusta, ruokahuoltoa, nukkumista, hygieniatasoa ja leiri-alueella olevia vapaa-ajanvieton ulkoisia puitteita.

Noin 90 % kyselyyn vastanneista olivat jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että ruokaa oli tarjolla tarpeeksi ja se oli hyvää. Tästä voidaankin päätellä se, että ruokahuolto toimii Sikrenvaaran kristinoppileireillä oikein hyvin. Tätä vahvistaa myös havainnoinnin näkökulmasta se, että ruokaa ei koskaan jäänyt paljoa yli ja se maistui leirillä oleville henkilöille hyvin. Ruokailut ovat leirin yhteistä päivittäistä toimintaa ja ne vahvistavat sopeutumisen ja jakamisen kokemuksia. Ruokailussa harjoiteltiin oman vuoron odottamista ruoan hakutilanteessa, ortodoksisia käytöstapoja ruoan siunaamisen ja yhteisen kiittämisen muodossa. Ruokailu loi nuorille tilanteen vaihtaa päivittäisiä kuulumisia ja verkostoitua oman vaihtuvan pöytäryhmänsä kanssa. Yhteisöllisyyden muodostumisen kokemuksen mittarina ruokailutilanteissa voi käyttää puheen sorinaa. Ote havainnointipäiväkirjasta leirin toiseksi viimeiseltä päivältä:

”Tänään puheensorina päivällisen yhteydessä ylitti miellyttävyyden rajan. Oman pöytäryhmän kanssa oli vaikea keskustella ja meteli yltyi välillä jopa riehakaaksi. Vaikuttimena tähän on varmaan lähestyvä leirin loppu ja melkein täydellinen kotiutuminen leirille. Naurusta päätellen taitavat viihtyä toistensa seurassa.” (hp28)

Ensimmäisenä päivänä keskustelua ei ollut juuri ollenkaan, mutta leirin edetessä puheen tuoma meteli vaan yltyi. Havainnot tukevat käsitystä siitä, miten yhteiset ruokailuhetket ovat merkityksellisiä sekä yhteisöllisyyden muodostumisen että ortodoksisen identiteetin rakentumisen kannalta.

Hygieniatiloista, erityisesti peseytymisestä tuli aineiston perusteella kehittämisideoita. Kaikki nuoret eivät kokeneet peseytymistiloja miellyttäväksi. Nuoret kokivat, etteivät tilat tarjonneet riittävästä yksityisyyttä. Palautekyselyn avoimissa kommentteissa oli näistä erityismainintoja. Osa joukosta koki peseytymistilat puutteellisena.

”Olisi ollut mukavampaa jos täällä olisi ollut sisäsuihkut. Nukkumatiloina voisi vähän korjailla esim. sänkyjä, verhoja ja tuoleja.” 1JT21.

Yhteisöllisyyden rakentumisen näkökulmasta yhteiset pesut ovat silti osa päiväryhtiä ja ryhmäkokemusta. Havainnoinnin näkökulmasta erityisesti miespuoliset kokivat leirillä olevat saunailat miellyttäväksi ja mukaviksi ja toivoivat niitä vielä lisää. Tällaiset joukkokokemukset vahvistavat yhteishenkeä ja näin ollen yhteisöllisyyttä. Palautekyselyn avoimissa kysymyksissä nousi esille monia tämän kaltaisia kommentteja:

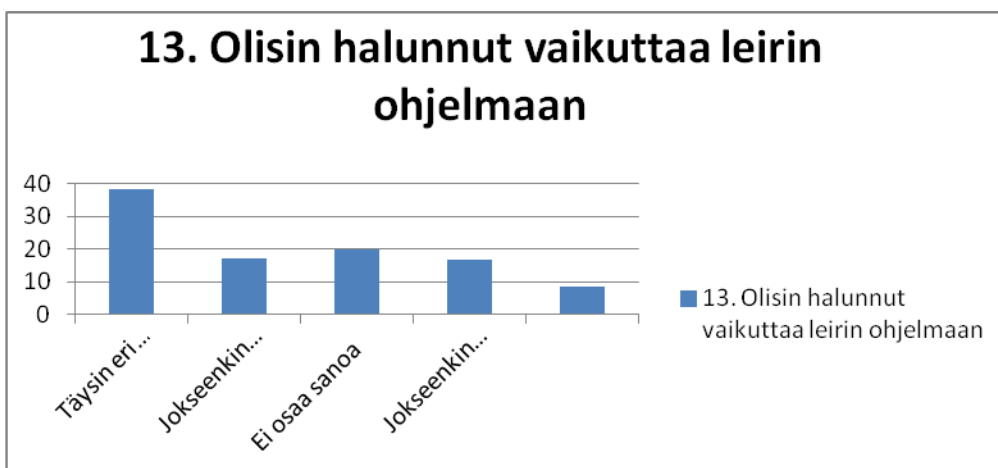
”Mukavaa oli saunoa, ohjaajat ja ruokailut.” 1IP16.

Samankaltaisia joukkokokemuksia syntyi myös majoitustiloista. Vaikka majoitustilojen ulkoisia piirteitä, sisustusta ja kalusteiden kuntoa arvosteltiin, on isossa ryhmässä tapahtunut majoittuminen yhteinen ja kasvattava kokemus. Kokemuksen jakaminen, yhteinen aamusta iltaan ja yöhön asti jatkunut toiminta sekä tapahtumien ja tilojen yhteinen arviointi luovat yhteishenkeä. Kyselyn avoimissa kysymyksissä nousi esille majoitustilojen majoituspaikkojen eli sänkyjen huono kunto ja pelko siitä, kestävätkö ne nukkumista. Kyselyssä ehdotetaan uusien sänkyjen hankintaa, majoituspaikkojen sisustamista viihtyisämmiksi esimerkiksi hankkimalla kunnolliset verhot.

”Sängyt ei ollu kyllä mukavia, koska ne heilui siihen tahtiin että ne voisi rösähtää.” 1JP10

5.3 Sisällön vaikutuksesta kokemukseen

Kyseltäessä, haluaako leiriläinen vaikuttaa kristinoppileirin sisältöön, saatiin vastaus, että valtaosa kristinoppileirin käyneistä eivät halua vaikuttaa tai ei osaa sanoa haluaako vaikuttaa kristinoppileirin sisältöön (kaavio 6). Eniten haluttiin vaikuttaa vapaaajan osuuteen leiriohjelmassa. Kyselyyn vastanneet korostivat runsaamman vapaaajan tarvetta sekä avoimissa että monivalintakysymyksissä. Tässä on pieni ristiriita. Vaikka nuoret eivät periaatteessa halua vaikuttaa leirinsisältöön niin he ovat kuitenkin valmiita antamaan palautetta ja pieniä elementtejä haluttaisiin muuttaa. Tästä voi päätellä sen, että sisältönä leiriohjelmat ovat edelleenkin toimivia ja aikakauteen sopivia. Kuitenkin mietityttämään jäi se, kuinka leiriläinen ymmärtää kysymyksen ”olisin halunnut vaikuttaa leirin ohjelmaan”, ymmärretäänkö se suoranaisesti vaikuttamiseksi?

Kaavio 6 Olin halunnut vaikuttaa leirin ohjelmaan.

Leirin käytännön toiminnassa on yhteisöllisyyttä lisääviä elementtejä. Leireillä ohjelmaan kuuluvat yhteisiä toimintoja, joissa työskennellään joko pienryhmissä tai koko leiryhteisön kesken. Pienryhmätoiminta on rakennettu aktiviteeteista, joita kierretään eri pienryhmien kesken. Aktiviteetit ovat nimetty seuraavasti: diakoniaryhmä, keskusteluryhmä, vapaa-aikaryhmä, x-ryhmä sekä hartausryhmä. Näissä ryhmissä jokai-

sessä on omat sisältönsä koskien kirkontapoja, eettisyyttä, yhteishyvää sekä ryhmähenkeä. Ryhmätoiminnot nousivat esiin haastatteluissa, ne koettiin hyviksi ja mukaviksi. Erityisen mieleiseksi haastatteluissa korostuivat ryhmä x ja vapaa-aikaryhmä. Yksi haastatteluun vastanneista luonnehti ryhmätoimintoa näin.

”Ainaki eilen me tehtiin se x-juttu nii se oli tosi kiva, uitiin ja se oli semmosta et myö autettiin toisiamme. Ja se oli semmosta ryhmäjuttua, jossa kasvo luottamus.” (J22)

Ryhmien tavoitteena ja sisältöinä olivat ryhmäyttäminen, osallistaminen, sekä ryhmähengen luominen. Aineiston perusteella ryhmien tavoitteet ja sisällöt toteutuivat. Kuten Piispainkokouksen kristinoppikoulun ohjeissa vuonna 1993 sanotaan, leirejä suositellaan järjestettäväksi, koska ortodoksinuoret saavat siellä mahdollisuuden kokea yhteenkuuluvuutta ja keskinäistä vuorovaikutusta (Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikouluista, 3/1993).

” Mahtavaa oli! Ryhmätoiminta oli kivaa ja ohjaajat sekä ryhmyrit innostavia. Opimme kivasti kirkkoelämän rytmiä, mutta sitä ei mielestäni ollut liikaa. Pelailut ulkona leiriläisten kesken oli myös kivaa.” 1JT23.

”Kripalla oli mukavia yhdessä pelaamishetkiä ja ”yhteisöllisyys” oli mukavaa.” 1JP8.

Yhteiset illanvietot kuuluvat kristinoppileirien ohjelmaan. Näissä illanvietoissa ollaan yhdessä leirin kanssa erilaisten ohjelmien, pelien ja leikkien siivittäminä. Yhteisistä illanvietoista ja muista koko yhteisön kanssa tehtävistä aktiviteeteista jäi valtaosalle kyselyyn vastanneista positiivinen kokemus. Yhteisien toimintojen emotionaalinen merkitys leirin ohjelmassa näkyi selvästi aineistossa. Yhteiset aktiviteetit lisäsivät yhteenkuuluvaisuuden tunnetta ja tuottivat osallistujille muistoja, joiden avulla voidaan leirin tunnelmiin palata myöhemmin.

”Mukavinta oli varmaankin leiriläisten ja ohjaajien yhteishetket, jolloin koki unohtumattomia hetkiä. Loppuajasta itkettää jättää upeat ihmiset ja ohjaajat.” 1JT26.

”Odotin että kripari on ihan kamala, mutta se olikin yksi elämäni parhaista kokemuksista.” 2TJ19.

”Kaikki leikit on ihan parhaita ja kaikki mitä te teette meille, just se yhteiskuva ja kaikki niinku oikeesti tuli semmonen ihan yhteinen oma juttu.”J22

5.4 Ortodoksisen identiteetin rakentuminen leirillä

Kristinoppileirien aikana eletään ortodoksisista elämää ortodoksisista päivärytmin mukaisesti. Aamulla heti ensimmäiseksi mennään kirkkoon toimittamaan aamupalvelus ja päivä päätetään myös kirkossa toimitettaviin iltarukouksiin. Ortodoksiset tavat ja perinteet korostuvat sekä jumalanpalveluksissa että leirin muissa toiminnoissa. Kyse-lyyn vastanneista yli 70 % olivat tyytyväisiä päivärytmiin leirillä. Vastaus kertoo kahdesta seikasta. Ensiksi kysymys voi olla siitä, että leiriläiset ovat sopeutuneet kristinoppileirin elämään. Toiseksi vastauksesta voidaan tulkita, että jumalanpalvelukset ovat niveltyneet osaksi leirin päivärytmiä. Tämä tulos vahvistui myös yksilöhaastattelussa. Niistä nousi esiin se, että jumalanpalveluselämään tottui nopeasti ja tietoisuuden lisääntyessä niistä oppi myös pitämään. Tämä tukee Piispainkokouksen asettamaa ohjeistusta kristinoppileirien tavoitteesta, jonka mukaan:

Tavoitteena on auttaa seurakunnan nuoria jäseniä kasvamaan syvemmälle kirkon mysteereihin, vahvistumaan kirkon uskossa ja elämännäkemyksessä. (Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikouluista, 1/1993.)

Kartoitin tietoisuuden lisääntymisen -kysymystä myös sekä kyselylomakkeessa että yksilöhaastattelulla. Yli 80 % kyselylomakkeeseen vastanneista koki saaneensa uutta tietoa ortodoksisesta kirkosta ja uskonnosta. Tietoisuutta kirkosta ja uskonnosta annettiin keskusteluiden, oppituntien sekä erilaisten jumalanpalvelusten muodossa. Kartoitin kysymystä keskustelun riittävydestä kyselylomakkeella. Noin 80 % vastaajista oli oppituntien ja keskusteluiden riittävyden kannalla.

”Ehkä just uskonnollisesti oppinut ehkä enemmän ja kunnioitan enemmän sitä uskontoa. Ennen mie olin silleen, et se on vaan uskonto ja en mie ottanut sitä mitenkään erikoisesti, mutta nyt tää leirin aika opin et tää on erityinen uskonto ja että monet on tässä uskonnossa tosi mukavia ihmisiä.” T21

”Noo, varmaan niin ku ei oikeen tienny mistään mitään, mut nyt on oppinu paljon ja tietää. Ja et on päässy niin paljo sisää noihin kirkkojuttuihin ja löytäny uusia ihmisiä, niin on jotenkin kasvanu.” T31

”Minulla oli myös muutamia mieltä askarruttavia uskontoon liittyviä kysymyksiä joihin sain vastauksen.” 3JT5.

Aineistoni tukee tutkimukseni lähtökohtana olleita ajatuksia: leiritoiminnassa tapahtuvasta ortodoksisen identiteetin löytämisestä ja nuoren integroitumisesta seurakuntaan pienyhteisön kautta. Kristinoppileireillä saatu tietoisuus omasta uskonnostaan on selkeästi madaltanut leiriläisten kynnystä osallistua oman seurakunnan jumalanpalveluksiin. Tästä kertovat myös haastatteluissani saamani vastaukset.

”En mie sillon aikasemmin käyny kirkossa, mut täällä leirillä on käyty silleen paremmin ehkä usko jumalaan ja on tullu tutuksi palvelukset. Tiiän ny paljo enempi palveluksista ja ehkä vois käydä vapaa-ajallaki.” (J23)

Ajatus ortodoksisen identiteetin löytämisestä yhteisöllisen leiritoiminnan kokemuksesta sai tukea nuorten tulevaisuuden suunnitelmista. Jo leirien aikana osalla nuorilla heräsi kiinnostus leirinohjaajatyöhön. Leirinohjaajatyö, siihen käytävät koulutukset ja kokoontumiset, on yksi seurakunnan järjestämistä nuorisotyön muodoista. Se auttaa integroitumisessa seurakunnan aktiiviseksi jäseneksi. Havainnointipäiväkirjassani on merkintöjä siitä, että leirin edetessä kiinnostus leirinohjaajatyöhön kasvoi huomattavasti. Havainnointia tukee tässä asiassa myös yksilöhaastattelut. Leirielämän tehtävänä on tukea ortodoksinuoren integroitumista yhteisöön sekä tuoda ortodoksisia elämäntapaa jokapäiväiseen elämään. Nuorisotyöhön mukaan lähteminen on yksi integroitumisen tavoista. Aineistoni osoittaa sen, että yksilö integroituu yhteisöön eli seurakuntaan leirin avulla.

Kaikki kyselylomakkeeseen vastanneista pitivät leirien pappeja turvallisina ja helposti lähestyttävänä, ollessaan jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Tämä on yksi kristinoppikoulun luomasta pohjasta osallistua kirkon järjestämään toimintaan. Henkilökunnan (papin, kanttorin, keittäjän, ohjaajien) merkitys leirillä ortodoksisen identiteetin muodostamisessa ja rakentumisessa on huomattava. Nuorille annetaan leirillä ohjaajan roolissa ortodoksisuuden malli, toisen ortodoksinuoren välityksellä. Ohjaajakoulutuksissa painotetaan aina, että ohjaajat ovat esikuvia leiriläisille. Tästä syystä on tärkeää, että leireillä on monen ikäisiä ja erilaisia ohjaajia töissä; edellisvuoden leiriläisiä, vähän kokeneempia ohjaajia sekä täysi-ikäisiä niin sanottuja ”konkari-ohjaajia”. Eri-ikäiset ja erilaiset ohjaajat näyttävät leiriläisille, kuinka monimuotoisia ihmisiä ja persoonia ortodoksisessa seurakunnassa on. Tämä osaltaan madaltaa kynnystä osallistua kirkon nuorisotyöhön, koska leirillä on tullut tutuksi osa seurakunnan toimijoista.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni tarkoituksena oli ymmärtää yhteisöllisyyden muodostumista ilmiönä ja siihen vaikuttavia asioita kristinoppileireillä, selvittää auttavatko leirit nuorta integroitumaan seurakuntaan. Lisäksi tutkittiin leirien kehittämisideoita seurakunnalle. Aineiston perusteella tutkimuksessani tuli näihin johtopäätöksiin.

6.1 Kuinka leiritoiminta tukee yhteisöllisyyttä

Kristinoppileiritoiminta tukee yhteisöllisyyden muodostumista. Kuten Karman teoksessaan sanoo kuulluksi tulemisen, luottamuksen ja kohtaamisen tärkeydestä yhteisöllisyyden muodostumisessa kristinoppileirit tuottavat kaikki nämäkin asiat. Yhteisöllisyyden muodostumiseen vaikuttava samat päämäärät, arvot ja normit ja tavoitteet toteutuvat myös leireillä. Leirillä saadut yhteisölliset kokemukset todentavat sitä, että yhteisöllisyyttä muodostuu leireillä, ja leiritoiminta ympäristönä tukee sen muodostumista.

Tulokset osoittavat, että ortodoksiset kristinoppileirit auttavat yksilöä muodostamaan käsitystään omasta uskostaan ja maailmankuvastaan. Tällä tavoin autetaan yksilöä kasvamaan kirkon yhteyteen. Kristinoppileirit tukevat yksilöä yksilön integroitumisessa vallitsevaan yhteisöön eli seurakuntaan tietoisuuden lisäämisen, vuorovaikutussuhteiden ja yhteisöllisyyden kautta. Kuten Helena Helve teoksessaan toteaa kristinuskon olevan sosiaalisena sementtinä yhdistämässä ihmisiä (Helve 1997, 146).

Tutkimukseni perusteella Piispainkokouksen ohjeistuksessa määritellyt kristinoppileirien tavoitteet antaa tietoa kirkon mysteereistä, vahvistumaan uskossa ja elämäntietoisuudessa sekä sitoutumaan kirkon palveluun ja todistukseen, toteutuvat edelleen erityisesti tiedonannon ja uskon vahvistumisen osalta. Jokaisen yksilön henkilökohtaiseksi valinnaksi kristinoppileirin jälkeen jää, haluaako jatkaa elämää kirkon yhteydessä. Leirit kuitenkin antavat matalan kynnyksen osallistua siihen kokemuksiin, tietoon ja käytännön kautta. Kristinoppileirit vahvistavat nuoria edelleenkin oman orto-

doksisuuden löytämisessä sekä luovat pohjan integroitumiselle yhteisöön eli seurakuntaan. Leireille on edelleen tarvetta yhtenä uskonnollisen opetuksen välineenä, koska siellä tuodaan esiin arkipäivän ortodoksista elämäntapaa.

Yhteisöllisyyden muodostumisen sekä integroitumisen tutkiminen on kehittänyt minua tutkijana monilla tavoin. Opin erityisesti havainnoimaan ja tutkimaan ilmiön muodostumista, siihen johtavia syitä.

6.2 Kehittämisen näkökulma

Havaintojeni mukaan tyytyväisiä ollaan henkilökuntaan, päivärytmiin, yhteishenkeen, ruokaan sekä yleiseen sisältöön. Muutoksia ei osata sanoa kuin paikoittain. Tutkimuksen tulosten ja aineiston perusteella voidaan sanoa, että nuoret ovat tyytyväisiä tämän ajan kristinoppileireihin. Leirit ovat pysyneet vuosikymmenten ajan melkein samana, pieniä seikkoja lukuun ottamatta, mutta toimivat vieläkin. Leireille on edelleenkin tarvetta yhtenä uskonnollisen opetuksen välineenä, koska siellä tuodaan esiin arkipäivän ortodoksista elämäntapaa. Kristinoppileirit vahvistavat nuoria edelleenkin oman ortodoksisuuden löytämisessä sekä luovat pohjan integroitumiselle yhteisöön eli seurakuntaan.

Joensuun kristinoppileireissä on aineistoni pohjalta kehittämisen varaa ulkoisissa puitteissa. Vanhan koulutalon muokkaaminen nykyaikaiseksi sisustuksen, uusien kalusteiden ja välineitten avulla tulosten perusteella kaipaisivat muokkausta. Jatko-tutkimuksen tarve on mahdollinen tuloksieni perusteella esimerkiksi sisätilojen rakenteista – kuinka ne muokkaavat käytöstä tai kuinka ne auttavat sopeutumaan leiriolosuhteisiin?

Pohdin myös, että olisiko ortodoksisten kristinoppileirien mainonnassa tai etukäteisinformaation annossa kehittämisen paikka? Tarvitsevatko nuoret sellaista tietoa etukäteen, vai onko kokemuksen kannalta parempi pitää samanlainen linja kuin aikaisemmin? Nuorten keskuudessa oleva ns. ”puskaradio” eli henkilöiden kesken välittyneet puheet on tähän asti ollut informaation lähteenä seurakunnan järjestämän kristinoppi-leiri-infotilaisuuden lisäksi. Tulosten perusteella sisältöön ei osattu muutosehdotuksia

kertoa, mutta myöskään odotuksia ei liiemmin sisällöllisesti ilmennyt. Uusien kaverien saamista odotettiin. Jos nuoret tietäisivät etukäteen enemmän kristinoppileireistä – ja heillä olisi sisällöllisiä odotuksia – voitaisiin niitäkin helpommin kehittää. Teologisesta näkökulmasta tutkimustani täydentäisi opetussisällöllinen tutkielma – onko mahdollisuutta uusiin tulkintoihin?

7 LOPPUSANAT

Yhteisöllisyyden muodostumisen sekä integroitumisen tutkiminen on kehittänyt minua tutkijana monilla tavoin. Opin erityisesti havainnoimaan ja tutkimaan ilmiön muodostumista, siihen johtavia syitä. Tieteellinen ja kriittinen ajatteluni on täsmentynyt ja parantunut tutkimusprosessin aikana.

Tutkimukseni aineistot ovat keruuyhteydeltään ainutlaatuisia ja lisäävät tietoa tutkitavasta ilmiöstä. Näillä tuloksilla on sovellusarvoa kristinoppileirien kehittämisessä sekä yhteisöllisyysilmiön ymmärtämisessä. Kristinoppileirejä ei ole aikaisemmin tutkittu tästä näkökulmasta. Tästä syystä opinnäytetyöni on tutkimuksena merkittävä sekä ortodoksisille kristinoppileirien järjestäjille että ammattialalleni. Kristinoppileirien merkittävyyttä ja nuorten kokemuksia leiritoiminnalle on tutkittu hyvin vähän ja tästä syystä työni nostaa esille tuoretta tietoa. Aihe on ajankohtainen, koska yleisellä tasolla kirkon piirissä on syntynyt keskustelua kristinoppileirien tilasta. Tältä pohjalta kirkon tekemää nuorisotyötä ja leirityötä voidaan kehittää ja parantaa tulevaisuudessa.

Tutkimukseni kohdistuu Pohjois-Karjalan alueen nuorisoon, mutta on varmasti leirityön ja ensisijaisesti kristinoppileirityön parissa käytettävissä yleisesti. Tutkimukseni on tärkeä koko kirkon nuorisotyölle. Kattavan aineiston perusteella koostettu käyttökelpoinen tieto nykypäivän nuorten kokemuksista kristinoppileireillä kiinnostaa varmasti monia seurakuntia ja kehittämisen näkökulmasta saadun tiedon perusteella kristinoppileirejä voi kehittää valtakunnallisesti.

Työni on ammattialalle merkityksellinen tutkimus, koska tutkin ja kehitän yhteisöpedagogien ydinaluetta – yhteisöllisyyttä. Tutkimukseni on tehty Pohjois-Karjalan alu-

eella Joensuun ortodoksisen seurakunnan käyttöön, mutta jakaa tietoa ilmiöstä myös yleisellä tasolla. Yhteisöpedagogin ammattialalla leirit toimintaympäristöinä on varsin hedelmällisiä ja varteen otettavia työskentely-ympäristöjä.

LÄHTEET

Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu & yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus & Ympäristöministeriö, 2013. Turvallinen kaupunki- hanke. Viitattu 8.5.2013 <http://www.turvallinenkaupunki.fi/turvallisuusteemat/sosiaalisesti-turvallinen-elinymparisto/taustatietoa/yhteisollisyys>

Aikonen, Risto 1987. Ortodoksisen kristinopin leirikoulunuoriso, uskonnollinen sosiaalistuminen ja uudistettu leiriohjelma. Joensuun yliopiston offsetpaino. Joensuu.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha.2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä:Gummerus Kirjapaino Oy.

Helsingin ortodoksinen seurakunta. 2013. Viitattu 28.5.2013 <http://hos.fi/kristinoppileirit/kriparinabc>

Helve, Helena (toim.). 1997. Arvot, maailmankuvat ja sukupuoli. Helsinki: Yliopistopaino.

Joensuun ortodoksinen seurakunta. 2013 Viitattu 7.5.2013. <http://www.joensuunortodoksit.fi/>

Joensuun ortodoksinen seurakunta, 2013. Viitattu 2.9.2013. <http://www.joensuunortodoksit.fi/sikrenvaara-2/>

Joensuun ortodoksisen seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma 2013-2015. Joensuun ortodoksisen seurakunnanvaltuuston pöytäkirjat. 2012. Viitattu 7.5.2013 <http://www.joensuunortodoksit.fi/wp-content/uploads/2012/03/Toiminta-ja-taloussuunnitelma-2013-2015.pdf>

Heikkilä & Heikkilä 2001. Innovatiivisuutta etsimässä. Gummerus. Jyväskylä.

Kalliola, Tiina & Kurki, Arja & Salmi, Marjaana & Tamminen-Vesterbacka, Tutta 2010. Matkalla ohjaajuuteen. Oy Nord Print Ab. Helsinki.

Karman, Taina. 2010. Yhteisöllisyydestä Tampereen Tyttöjen Talolla. Teoksessa Kylmäkoski, Merja (toim.). 2010. Avauksia yhteisöllisyyteen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Koivula, Ulla-maija & Suihko, Kristiina & Tyrväinen, Jari 1999. Mission: Possible. Opas opinnäytteen tekijälle. Pirkanmaan ammattikorkeakoulun julkaisusarja C. Opimateriaalit. Nro1. Tampere.

Koskelainen, Hannu 2005. Teoksessa: Paananen, Terhi & Tuominen, Hans 2005. Nuorisotyön käsikirja. Kirjapaja Oy. RT-Print Oy. Pieksämäki.

Kurki, Leena 2002. Persoona ja yhteisö. Personalistinen sosiaalipedagogiikka. Paino Korpiljyvä Oy. Jyväskylä.

Kylmäkoski, Merja. 2010. Yhteisöpedagogit (YAMK)- yhteisöllisyyden tekijöinä. Teoksessa Kylmäkoski, Merja (toim.). 2010. Avauksia yhteisöllisyyteen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Lähteenoksa, Meri 2008. Viisas arki. Opas yhteisöllisyyteen. Otavan Kirjapaino. Keuruu.

Piispainkokouksen ohjeet kristinoppikoulusta. Ortodoksisten Nuorten Liitto 2013. http://www.onl.fi/dokumentit/cat_view/3-kasvattajille-ja-seurakunnille Viitattu 10.8.2013

Pikkarainen, Eetu 2010. Oulun yliopisto. Kasvatustieteologia. Sosialisaatio. Viitattu 9.8.2013. <https://wiki oulu.fi/display/ksos/5.+Sosialisaatio>

Rippikoulusuunnitelma 1980. Kirkon kasvatustieteiden keskus & Suomen kirkon seurakuntatoiminnan keskusliitto. Vammala.

Salmivalli, Christina 2005. Kaverien kanssa. Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. OTAVANKIRJAPAINO OY. Keuruu.

Terveystieteiden tutkimuskeskus 2012. "Mitä yhteisöllisyys on?" Viitattu 22.09.2012. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/periaatteet/yhteisollisyys

Vilkko-Riihelä, Anneli . 2011. Lukion kertauskirja psykologia. SanomaPro.

Onatsu, Pasi 2013. Joensuun ortodoksisen seurakunnan nuorisotoimesta. Email pa-si.onatsu@ort.fi 27.5.2013.

LIITTEET

Liite 1.

Palautekysely kristinoppileiristä Sikrenvaarassa 25.7.-3.8.2013

Palautekysely on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijan Iida Lonkilan opinnäytetyötä. Kyselyn tulosten pohjalta kehitetään Joensuun seurakunnan kristinoppileirejä. Kyselyyn vastataan nimettömästi ja tulokset jäävät vain tutkijalle.

Taustatiedot:

Oletko tyttö vai poika? (ympyröi oikea vastaus)

Mihin seurakuntaan kuulut?:

Kysymykset asteikoilla 1-5 (1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Ympyröi mielestäsi sopiva vaihtoehto.

Leirin ohjaajat olivat mukavia ja helposti lähestyttäviä?

1 2 3 4 5

Leirin muu henkilökunta (pappi, kanttori, keittäjä..) hoiti tehtävänsä hyvin?

1 2 3 4 5

Leirin pappi oli turvallinen ja helposti lähestyttävä?

1 2 3 4 5

Leirillä oli riittävästi ruokaa ja se oli hyvää.

1 2 3 4 5

Leirillä oli sopivasti pelejä ja leikkejä ja ryhmässä tehtävää toimintaa.

1 2 3 4 5

Leirin päivärytmi oli sopiva

1 2 3 4 5

Olisin halunnut lisää vapaa-aikaa leirillä

1 2 3 4 5

Kriparilla oli sopivasti oppitunteja

1 2 3 4 5

Kriparilla oli tarpeeksi keskustelua

1 2 3 4 5

Kysymykset asteikoilla 1-5 (1= täysin eri mieltä, 2= jokseenkin eri mieltä, 3 = en osaa sanoa, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Ympyröi mielestäsi sopiva vaihtoehto.

Kripari vastasi odotuksiini

1 2 3 4 5

Olen tyytyväinen, että kävin kriparin

1 2 3 4 5

Leirin säännöt olivat johdonmukaiset ja helposti ymmärrettävät

1 2 3 4 5

Olisin halunnut vaikuttaa leirin ohjelmaan

1 2 3 4 5

Suosittelisin kriparin käymistä myös muillekin

1 2 3 4 5

Kriparilla oli hyvä yhteishenki

1 2 3 4 5

Sain uusia kavereita leirillä

1 2 3 4 5

En tuntenut oloani yksinäiseksi leirillä

1 2 3 4 5

Sain kriparilta uutta tietoa kirkostani

1 2 3 4 5

Vastaa kysymyksiin omin sanoin.

Jäikö jotain mielestäsi leiriltä puuttumaan/ mitä olisit vielä kaivannut leirille?

Mitä odotuksia sinulla oli kriparista? Vastasiko kriipa niihin?

Vapaa sana ja palautetta kripasta. Mikä oli mukavaa ja mikä ei? Kerro omin sanoin.

Liite 2.

Kvalitatiivisen haastattelun tutkimuskysymykset

Taustatietoja: tyttö vai poika
onko vanhemmat ortodokseja
käytkö säännöllisesti kirkossa

1. Millaisella mielellä tulit leirille? Oliko sinulla joitain odotuksia leiristä?
2. Miten kuvailisit leirin ensimmäisiä päiviä?
3. Muistatko mitään erityisiä tilanteita/kokemuksia/ajatuksia mitä ensimmäisinä päivinä kohtasit tai jäi erityisesti mieleen?
4. Millaisena koit leiriporukan alussa? Millaisia ajatuksia ihmiset herättivät?
5. Miten tulit osaksi tätä leiriporukkaa?
6. Tuntuuko sinusta, että kuulut tähän porukkaan?
7. Miten kuvailisit päivittäistä leirirytmää ja sitä kuinka opit ”talon tavoille”?
8. Miten muistelisit sopeutumistasi tähän ryhmään?
9. Miten kuvailisit nyt näitä viimeisiä päiviä täällä leirillä?
10. Mitä ajattelet ylipäättänsä leiristä tällä hetkellä?
11. Oletko ollut joillain muilla leireillä aikaisemmin, jos kyllä niin missä?
Eroavatko kripari jotenkin niistä?
12. Tunsitko leirille tullessa täältä ketään?
13. Saitko uusia kavereita?
14. Oliko leirillä mielestäsi turvallista – saitko apua kun sitä tarvittiin / tuntuiko olo missään vaiheessa yksinäiseksi ja turvattomaksi?
15. Mikä jäi leiriltä parhaiten mieleen?
16. Mikä oli hausointa?
17. Täytyykö odotuksesi leirin suhteen?
18. Miten kuvailisit omaa kehityskaartasi leirin alusta, leirin loppuun? Oletko muuttunut jollain tavalla, jos kyllä niin miten?
19. Kiinnostaaako sinua kripän jälkeen tulla seurakunnan samankaltaisille viikon loppu tapahtumille?
20. Aiotko hakea ohjaajaksi, jos kyllä niin miksi?
21. Ajatteletko ortodoksisuudesta nyt erilailla kuin leirin alussa?
22. Onko suhteesi uskontoon muuttunut leirin aikana?
23. Saitko lisää tietoa ortodoksisuudesta?
24. Tuntuuko sinusta, että tämä leiri on voinut madaltaa kynnystä osallistua seurakunnan jumalanpalveluksiin, jos kyllä niin miten?

Liite 3.

Havainnointi suunnitelma Joensuun ortodoksisille kristinoppilaille

Tarkkailen seuraavia asioita päiväkirjan muodossa Joensuun ortodoksisen seurakunnan kristinoppilaille

Leirin alussa havainnoi näitä:

1. Kuinka moni tuntee toisensa etukäteen?
2. Millainen on ensimmäinen päivä – hiljaista, vaivaantunutta, riehakasta, iloista, muuta?
3. Kuinka ensimmäisen illan tutustumisleikit vaikuttavat ryhmään? Tutustuvatko keskenään – jatkuuko juttelu myös leikkien jälkeen? Jääkö yksinäisiä?
4. Yleinen mieliala leirille tultaessa – iloinen, odottava, jännittynyt, mitä?

Päivittäin havainnoi näitä asioita:

1. Ruokailuiden melutaso
2. Liikkuvatko nuoret yksin vai ryhmässä
3. Viettävätkö nuoret vapaa-aikaa yksin vai yhdessä
4. Yleistä levottomuutta ja riehakkuutta, ilmeneekö sitä?
5. Nuorten keskinäisiä vuorovaikutussuhteita
6. Onko ryhmädynamiikassa muutoksia?
7. Kysy yhteisesti ryhmältä ”Mikä on päivän fiilis?”

Leirin aikana havainnoi näitä:

1. Kuinka yllättävät ryhmäkokemukset (esim. leirikaste) vaikuttavat leirin kulkuun?
– yhdistävätkö ne, erottavatko ne, aiheuttavatko pahennusta?
2. Missä vaiheessa yksilöistä on tullut ryhmiä – ryhmistä – yhteisö?
3. Kuinka leirin me-henki / yhteishenki on muodostunut ja milloin, jos muodostuu?
4. Ovatko kiinnostuneita leirinohjaajakoulutuksista ja muista seurakunnan tapahtumista?